

Ilm. 17–18

Babylonin tuho

Luku 16 päättyi seitsemännen vihan maljan tyhjentämiseen, jossa todettiin: ”Ja se suuri Babylon tuli muistetuksi Jumalan edessä, niin että hän antoi sille vihansa kiivauden viinimaljan.” (Ilm. 16:19) Kaksi seuraavaa lukua kuvaavat yksityiskohtaisesti Babylonin hävityksen.

PORTTO: ROOMAN KAUPPAMAHTI VAI LANGENNUT KIRKKO?

Babylonin kanssa on kysyttävää samaa, jota kysyttiin jo luvun 13 petojen kanssa – missä määrin Ilmestyskirjan puhuu tässä yhteydessä sen kirjoittamisajankohdan tilanteesta Rooman imperiumissa? Vaikuttaa selvältä, että keisari Nero ja Rooman imperiumi sopivat hyvin luvun 13 kuvaukseen ensimmäisestä pedosta, ja keisarikultti kuvaukseen väärästä profeetasta. Samalla on kuitenkin ymmärrettävä, että vaikka Nero ja Rooma olivat luvun 13 kuvaama peto, he eivät *yksinään* ole sitä. Heissä pikemminkin paljastettiin jokaiselle lukijalle yksi pedon ja väärän profeetan *ilmenemismuoto*, niin että sen jälkeen myöhemmät lukijat voisivat tunnistaa pedot ja väärät profeetat niissä monissa uusissa ilmenemismuodoissa, joissa ne myöhemmin kohdataan.

Samalla tapaa on lukujen 17 ja 18 Babylonin kanssa. Ilmestyskirjan ensimmäisille lukijoille tämä ”suuri kaupunki” toi väistämättä mieleen juuri Rooman. Siinä missä edelliset pedot kuvasivat Imperiumia poliittis-sotilaallisena tai uskonnollisena voimatekijänä, lukujen 17–18 ”juopunut portto” kuvastaa Roomaa taloudellisena mahtina. Se on ylellisyyden, rikkauten ja kaupankäynnin ilmentymä – joka kuitenkin tuhoutuu.

Ilmestyskirjan kirjoittamisaikaan Roomassa ei näkynyt vielä mitään niistä heikkouden merkeistä, jotka myöhemmin johtivat sen rappioon ja tuhoon. Imperiumi eli tässä vaiheessa vielä kasvukauttaan, se lisäsi voimaansa ja mahtiaan. Vaadittiin todellista profeetallista näkökykyä julistaa sen tuhoa! Lisäksi on huomattava kuinka se tapa, jolla Rooma lopulta hävitettiin, pitää yhtä Ilmestyskirjan kuvauksen kanssa (17:16) – ”maan kuninkaat” eli Imperiumin provinssit lopulta koituivat pääkaupungin hävitykseksi. Alaric I, visigoottien kuningas, joka ryösti Rooman vuonna 410 oppi – kuten monet Germaanit ennen häntä ja hänen jälkeensä – Rooman heikkouden tehdessään itse sotapalvelusta Roomalle. Sotilaallisen voiman luisuessa yhä enemmän pois Rooman omilta harteilta rajamaiden barbaareille, ”maan kuninkaille”, sen tuho oli lähellä.

Samalla kun Babylonia tarkastellaan Rooman rappeutuneen ylellisyyden kuvana, on tarpeen muistaa, että lukujen 17–18 ”suuri portto” on usein tulkittu – ja hyvällä syyllä – ennen muuta *luopuneeksi kirkoksi*. Sanonnat: ”porttokirkko” ja ”lähteä Baabelista” viittaavat juuri tähän tulkintatapaan. Tämäkin tulkintalinja on vakuuttava, sillä tässä hahmossa nähdään paljon samankaltaisuutta, joskin vääristyneessä muodossa, oikean kirkon kanssa.

Tämä tulkinta ei välttämättä ollut Johanneksen ilmestyksen ensimmäisille lukijoille kaikkein luonnollisin tapa ymmärtää lukujen sisältö, heidän aikanaan ajatus langenneesta kristinuskosta johon maan mahtavat ovat mielistyneet oli varmasti varsin käsittämätön. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tulkinta olisi torjuttava. Vaikuttaahan siltä, että langetessaan kristillinen seurakunta tuntuu lankeavan hyvin usein juuri siten, että se etsii maan kuninkaiden suosiota, hankkii aineellista rikkautta ja toimii muutenkin kuin luvuissa 17–18 kuvattu Babylonin portto.

17:1. Ja tuli yksi niistä seitsemästä enkelistä, joilla oli ne seitsemän maljaa, ja puhui minulle sanoen: "Tule, minä näytän sinulle sen suuren porton tuomion, joka istuu paljojen vetten päällä, 2. hänen, jonka kanssa maan kuninkaat ovat haureutta harjoittaneet ja jonka haureuden viinistä maan asukkaat ovat juopuneet." 3. Ja hän vei minut bengessä erämaahan. Siellä minä näin naisen istuvan belakanpunaisen pedon selässä; peto oli täynnä pilkkaavia nimiä, ja sillä oli seitsemän päätä ja kymmenen sarvea. 4. Ja nainen oli puettu purppuraan ja belakanpunaan ja koristettu kullalla ja jalokivillä ja helmillä ja piti kädessään kultaista maljaa, joka oli täynnä kaubistuksia ja hänen haurentensa rietauksia. 5. Ja hänen otsaansa oli kirjoitettu nimi, salaisuus: "Suuri Babylon, maan porttojen ja kaubistuksien äiti." 6. Ja minä näin sen naisen olevan juovuksissa pyhien verestä ja Jeesuksen todistajain verestä; ja nähdessäni hänet minä suuresti ihmettelin.

”Paljojen vetten päällä” selitetään myöhemmin tarkoittamaan kansojen paljoutta (17:15). Samalla se viittaa myös Babyloniin historiallisena Israelin vihollisena, sijaitsihan kaupunki Eufraatin äärellä, ja sitä jo Jeremiakin kuvasi sanoen: ”Sinä, joka asut suurten vetten partailla, joka olet aarteista rikas, sinun loppusi on tullut, sinun väärän voittosi raja.” (Jer. 51:13)

Peto, jonka päällä nainen ratsastaa, on ilmeisesti sama kuin luvun 13 peto, jolla silläkin oli seitsemän päätä ja kymmenen sarvea. Naista siis kannattelee ja palvelee peto, poliittis-sotilaallinen voima, jota kukaan ei uskalla vastustaa. Nainen kuvataan vaurauden tunnusmerkein: kulta, jalokivet ja helmet, sekä *purppurainen* viitta. Purppura oli väreistä kaikkein kallein tuottaa, sillä antiikissa sitä saatiin vain Tyroon edustalla eläneistä kotiloista. Siksi se oli myös hallitsijoihin yhdistetty väri, jota kutsuttiin ”keisarilliseksi purppuraksi”. Rooman keisarin asuna oli purppurainen viitta kultakoristuksin, ja roomalaisen senaattorin tunnusmerkkinä oli purppurainen liina valkoisen toogan päällä.

Tässä yhteydessä paljastuu joitain tekijöitä, jotka puhuvat ns. ”porttokirkko” –tulkinnan puolesta (eli että kuvattu Babylon olisi nimenomaan langennut kristinuskon).

- 1) Johannes viedään katsomaan tätä näkyä *erämaahan* (ei siis suurten vetten luokse). Luvussa 12 oikea vaimo vietiin myöskin erämaahan, jossa hänestä pidetään huolta.
- 2) Naisen otsassa on *nimi*, aivan kuin Jumalan omilla. Nimi kuitenkin paljastaa naisen todellisen luonteen – hän on maan porttojen ja kauhistusten äiti. Silti sanotaan, että tämä nimi on *salaisuus* – se ei ole ilmeistä tietoa kaikille.
- 3) Johannes ”suuresti ihmettelee” nähdessään naisen. Miksi? Millä tapaa tämä näky on sen ihmeteltävämpi kuin kaikki se muu, mitä Johannekselle on tähän asti jo näytetty? Ihmettely voisi selittyä sillä, että Johannes ei käsittä näkemäänsä – hän on ikään kuin Vaimon luona, mutta hänen edessään onkin Portto.

7. Ja enkeli sanoi minulle: "Miksi ihmettelet? Minä sanon sinulle tuon naisen salaisuuden ja tuon pedon salaisuuden, joka häntä kantaa ja jolla on seitsemän päätä ja kymmenen sarvea. 8. Peto, jonka sinä näit, on ollut, eikä sitä enää ole, mutta se on nouseva syvyydestä ja menevä kadotukseen; ja ne maan päällä asuvaliset, joiden nimet eivät ole kirjoitetut elämän kirjaan, hamasta maailman perustamisesta, ihmettelevät, kun he näkevät pedon, että se on ollut eikä sitä enää ole, mutta se on tuleva. 9. Tässä on ymmärrys, jossa viisaus on: Ne seitsemän päätä ovat seitsemän vuotta, joiden päällä nainen istuu; ne ovat myös seitsemän kuningasta; 10. heistä on viisi kaatunut, yksi on, viimeinen ei ole vielä tullut, ja kun hän tulee, pitää hänen vähän aikaa pysymän. 11. Ja peto, joka on ollut ja jota ei enää ole, on itse kahdeksas, ja on yksi noista seitsemästä, ja menee kadotukseen. 12. Ja ne kymmenen sarvea, jotka sinä näit, ovat kymmenen kuningasta, jotka eivät vielä ole saaneet kuninkuutta, mutta saavat vallan niinkuin kuninkaat yhdeksi hetkeksi pedon kanssa.

Jakeen 8 kuvaus: "oli, eikä enää ole" on hämmentävä – sillä petohan on aivan nähtävillä ja se kantaa porttoa. Onkin esitetty, että enkelin kuvaus "oli, eikä enää ole" olisi tarkoitettu vastakohtaksi Jumalan nimelle "on, ja on ollut, ja oleva on". Eli pedon nimeämisellä alleviivattaisiin sen eroa Jumalaan, "joka on". Toisaalta voi olla, että jakeen 8 tavoite on vain kuvata sitä, että läpi historian peto ilmenee uudelleen ja uudelleen eri hahmoissa. Peto häviää, mutta ilmaantuu uudelleen – ja kyse on aina samasta pedosta.

Yhdeksännen jakeen seitsemän vuotta viittaavat hyvin todennäköisesti seitsemään kukkulaan, joiden rinteille Rooman kaupunki oli rakennettu. Tässä on selvä viittaus sen puoleen, että ainakin ilmestyksen ensimmäiset lukijat tunnistivat Babylonissa keisarillisen Rooman piirteet.

Jakeiden 9–12 kuninkaiden merkityksen määrittelemisessä oppineet ovat kiistelleet ainakin 1500 vuotta. On tehty paljon malleja sen selittämiseksi, mitkä seitsemän hallitsijaa olisivat luetellut seitsemän kuningasta, mutta mitään yksiselitteistä vastausta ei siihen ole annettu, kuten ei myöskään niihin kymmeneen kuninkaaseen, jotka vielä eivät ole vallassa. Ehkä tarkoitus ei olekaan kuvata yksittäisiä hallitsijoita, vaan yksinkertaisesti sitä, että pedon valtakunnassa on ollut kuninkaita ja tulee olemaan kuninkaita, ja jos yksi kuolee, niin toinen aina astuu tilalle.

13. Näillä on yksi ja sama mieli, ja he antavat voimansa ja valtansa pedolle. 14. He sotivat Karitsaa vastaan, mutta Karitsa on voittava heidät, sillä hän on herrain Herra ja kuningasten Kuningas; ja kutsutut ja valitut ja uskolliset voittavat hänen kanssansa."

Huomaamme, että peto ei sodi yhtenä yksikkönä Karitsaa vastaan, vaan myös "kymmenen kuningasta", eli laaja, koko maallinen valta palvelee pedon pyrkimyksiä. Samalla uskovia lohdutetaan jakeen 14 sanomalla: taistelua ei käydä vain heitä, vaan ennen muuta Jumalaa vastaan. Ja Jumalaa he eivät kykene voittamaan!

15. Ja hän sanoi minulle: "Vedet, jotka sinä näit, tuolla, missä portto istuu, ovat kansoja ja väkijoukkoja ja kansanbeimoja ja kieliä. 16. Ja ne kymmenen sarvea, jotka sinä näit, ja peto, ne vihaavat porttoa ja riisuvat hänet paljaaksi ja alastomaksi ja syövät hänen lihansa ja polttavat hänet tulella. 17. Sillä Jumala on pannut heidän sydämeensä, että he täyttävät hänen aivoituksensa, yksimielisesti, ja antavat kuninkuutensa pedolle, kunnes Jumalan sanat täyttyvät. 18. Ja nainen, jonka sinä näit, on se suuri kaupunki, jolla on maan kuninkaitten kuninkuus."

Porton tuhossa hämmästyttävää on se, että se tulee pedon sarvien kautta. Tässä taustana voi hyvinkin olla Hes. 23, jossa haureutta tehnyt Israel kohtaa tuhonsa niiden kautta, joiden kanssa hän oli haureutta harjoittanut.

Jos portto ymmärretään ensisijaisesti Rooman talousmahdiksi, kuvaus on osuva: juuri vieraiden kansojen sotilaat imperiumin palveluksessa koituivat lopulta valtakunnan tuhoksi. Rooman hävittivät sen omat sotilaat.

Jos taas portto tulkitaan langenneeksi kristinuskoksi, voidaan ennustus ymmärtää niin, että maallinen valta jossain vaiheessa toteaa, ettei se enää tarvitse (langennutta) kirkkoa omien tarkoituksensa toteuttamiseen, ja tuhoaa sen.

18:1. Sen jälkeen minä näin tulevan taivaasta alas erään toisen enkelin, jolla oli suuri valta, ja maa valkeni hänen kirkkaudestaan. 2. Ja hän huusi voimallisella äänellä sanoen: "Kukistunut, kukistunut on suuri Babylon ja tullut riivaajain asuinpaikaksi ja kaikkien saastaisten henkien tyyssijaksi ja kaikkien saastaisten ja vihattavain lintujen tyyssijaksi. 3. Sillä hänen haurentensa vihan viimä ovat kaikki kansat juoneet, ja maan kuminkaat ovat haurentta harjoittaneet hänen kansansa, ja maan kauppiat ovat rikastuneet hänen bekumansa runsaudesta."

Luku 18 jatkaa yksityiskohtaisemmalla kuvauksella Babylonin tuhosta. Enkeli, joka julistaa tuomion, saattaa olla jälleen yksi esimerkki kohdista, jossa ilmestyskirja kuvaa Kristusta enkelinä. Edellisen kerran näimme sen tapahtuvan 10. luvussa. Kristus-tulkintaa puoltaisi se, että enkelin tullessa ”maa valkeni hänen kirkkaudestaan” tuo mieleen Hes. 43:2, jossa Israelin Jumalan tuleminen temppeliinsä saa aikaan, että maa ”kirkastuu hänen kunniastaan”. Jakeen 2 ”voimallisella äänellä” ei käytä kreik. adjektiivia *megalee*, jota aiemmin on käytetty aina kun joku huutaa ”suurella äänellä”. Nyt kuvaavana sanana on *iskhyra*, jota Raamattu ei missään muualla käytä enkeleistä, vaan ainoastaan Jumalasta itsestään.

Ilmoitettu tuho on täydellinen: rikkaasta ja ”iloisesta” Babylonista on tullut ”riivaajien asuinpaikka”. Tällainen kuvaus ohjaa ajattelemaan, että Babylon ei ollut pelkkä taloudellis-poliittinen voimatekijä, vaan hengellinen mahti. Kun se sortuu, sen myötä ei tule (vain) aineellista tuhoa, vaan paljastuu syvä hengellinen pimeys: riivaajain asuinpaikka ja saastaisten henkien tyyssija. Esikuvia VT:stä ovat Babylonin tuhon ennustukset Jer. 50:39, Jes. 13:19 ja Jes. 34:14, joista etenkin viimeisessä käy ilmi, että Babylonista tulee pahojen henkien asuinsija.

4. Ja minä kuulin toisen äänen taivaasta sanovan: "Lähtekää siitä ulos, te minun kansani, ettette tulisi hänen synteihinsä osallisiksi ja saisitte tehdä kärsiä hänen vitsauksistansa. 5. Sillä hänen syntinsä ulottuvat taivaaseen asti, ja Jumala on muistanut hänen rikoksensa."

Tärkeä muistutus: joskus ei tarvita itseltä aktiivista osallistumista, lankeamiseen riittää vain passiivinen mukana oleminen. Tässä uskovia kehoitetaan vetäytymään irti pahan vallasta etteivät he vahingossa tulisi kiedottua mukaan sen pauloihin. Useimmat meistä kuvittelevat itsensä viisaammiksi, tarkkanäköisemmiksi ja vahvemmiksi kuin oikeasti olemmekaan – otamme riskejä, joita meidän ei tulisi ottaa. On jaloa ajatella, että meidän kuuluisi kaatua saappaat jalassa sille paikalle, missä olemme – mutta on Jumala ennenkin käskenyt omiaan pakenemaan pahan valtaa. Loot ja hänen perheensä pakenivat Sodomasta, eivätkä saaneet katsoa taakseen. Israelilaiset pakenivat Egyptistä, ja Jeesus kehotti omiaan pakenemaan viivyttelämästä, kun he näkevät Turmion Iljetyksen. (esim. Mt. 24:15–18). Samoin Paavali: 2. Kor. 6:14–18.

Osallisuus jakeessa 4 – *koinonia* – merkitsee vahvasti juuri hengellistä osallisuutta. Vrt. ”osallisuus Kristuksen ruumiiseen”, nyt osallisuus porton synteihin.

6. Kostakaa hänelle sen mukaan, kuin hän on tehnyt, ja antakaa hänelle kaksinkertaisesti hänen teoistansa; siihen maljaan, johon hän on kaatanut, kaatakaa te hänelle kaksin verroin. 7. Niin paljon kuin hän on itselleen kunniaa ja

hekumaa hankkinut, niin paljon antakaa hänelle vaivaa ja surua. Koska hän sanoo sydämessään: 'Minä istun kuningattarena enkä ole leski enkä ole surua näkevä', 8. sentähden hänen vitsauksensa tulevat yhtenä päivänä: kuolema ja suru ja nälkä, ja hän joutuu tuleessa poltettavaksi, sillä väkevä on Herra Jumala, joka on hänet tuominnut."

Mistä kostosta on kyse? On selvää, että Jumalan omat eivät saa suoraan omilla teoillaan aikaan Babylonin hävitystä, Jumala itse hävittää hänet ja käyttää siihen kenties petoa työkalunaan. Pyhät sen sijaan ”kostavat” tuomalla porton rikokset esiin ja tuomitsemalla ne, kun kerran tuomiot jaetaan: ”Vai ettekö tiedä, että pyhät tulevat maailman tuomitsemaan?” (1. Kor. 6:2)

9. Ja maanpiirin kuninkaat, jotka hänen kansansa ovat haureutta harjoittaneet ja hekumallisesti eläneet, itkevät ja parkuvat häntä, kun näkevät hänen palonsa savun; 10. he seisovat loitolla kaubistuen hänen vaivaansa ja sanovat: "Voi, voi sinua, Babylon, sinä suuri kaupunki, sinä vahva kaupunki, sillä sinun tuomiosi tuli yhdessä hetkessä!" 11. Ja maanpiirin kauppiaat itkevät ja surevat häntä, kun ei kukaan enää osta heidän tavaraansa, 12. kaupaksi tuotua kultaa ja hopeata ja jalokiviä ja helmiä ja pellavakangasta ja purppuraa ja silkkiä ja helakanpunaista hajupunta ja kaikenlaisia norsunluu-esineitä ja kaikenlaisia kalleimmasta puusta ja vaskesta ja raudasta ja marmorista tehtyjä esineitä, 13. ja kanelia ja hiusvoidetta ja suitsuketta ja bajuvoidetta ja suitsutuspihkaa ja viiniä ja öljyä ja lestyjä jauhoja ja viljaa ja karjaa ja lampaita ja hevosia ja vaunuja ja orjia ja ihmissieluja. 14. Ja bedelmät, joita sinun sielusi himoitsi, ovat sinulta menneet, ja kaikki kallentesi ja komentesi ovat sinulta hävinneet, eikä niitä enää koskaan löydetä. 15. Niiden kauppiaat, ne, jotka rikastuivat tästä kaupungista, seisovat loitolla kaubistuen hänen vaivaansa, itkien ja surren, 16. ja sanovat: "Voi, voi sitä suurta kaupunkia, joka oli puettu pellavaan ja purppuraan ja helakanpunaan ja koristettu kullalla ja jalokivillä ja helmillä, kun semmoinen rikkaus yhdessä hetkessä tuhoutui!" 17. Ja kaikki laivurit ja kaikki rannikkopurjehtijat ja merimiehet ja kaikki merenkulkijat seisovat loitolla 18. ja huusivat nähdessään hänen palonsa savun ja sanoivat: "Mikä on tämän suuren kaupungin vertainen?" 19. Ja he heittivät tomua päänsä päälle ja huusivat itkien ja surren ja sanoivat: "Voi, voi sitä suurta kaupunkia, jonka kalleuksista rikastuivat kaikki, joilla oli laivoja merellä, kun se yhdessä hetkessä tuhoutui!"

20. Riemuitse hänestä, taivas, ja te pyhät ja apostolit ja profeetat; sillä Jumala on hänet tuominnut ja kostanut hänelle teidän tuomionne. 21. Ja väkevä enkeli otti kiven, niinkuin suuren myllynkiven, ja heitti sen mereen sanoen: "Näin heitetään kiivaasti pois Babylon, se suuri kaupunki, eikä sitä enää löydetä." 22. Ei kuulla sinussa enää kanteleensoittajain ja laulajain, huilun- ja torvensoittajain ääntä; ei löydetä sinusta enää minkään ammatin taituria; ei kuulla sinussa enää myllyn jyrinää; 23. ei loista sinussa enää lampun valo; ei kuulla sinussa enää huutoa yljälle eikä huutoa morsiamelle; sillä sinun kauppiasi olivat maan mahtavia, ja sinun velhoutesi villitsi kaikki kansat; 24. ja hänestä on löydetty profeettain ja pyhien veri ja kaikkien veri, jotka maan päällä ovat tapetut.

Jakeiden 9–24 pitkä kuvaus lähinnä vain alleviivaa sitä eroa, joka Babylonin edellisen loiston ja sitä seuranneen tuhon välillä on. Vaikka maan kuninkaat ja peto tuhosivatkin Babylonin, löytyy silti yhä surijoita – tai ehkä lähinnä kauhistelijoita. Mitkään heistä eivät sure kaupunkia itseään, vaan sitä ansaitsemismahdollisuutta, jonka ovat menettäneet kaupungin luhistuessa.

Samalla pyhiä kehoitetaan riemuitsemaan: ”Riemuitse hänestä, taivas, ja te pyhät ja apostolit ja profeetat.” Tämä on jälleen hämmästyttävää puhetta meille kiltteyteen ja sopisuuteen koulutetuille länsimaalaisille kristityille. Jumalan sana tässä yhteydessä kehottaa – tai jopa käskää – meitä iloitsemaan vääryydenkijöiden ja vainoajien tuomiosta.